

SATRANÇ OYNUYORUZ

Rus Satrancının Babası

Satranç deyince herkesin aklına daha çok Rusya ve Rus satranççıları geliyor. Çünkü gösterilen büyük ilgi ve verilen önem nedeniyle satranç, Rusya'nın geleneksel ve ulusal bir oyunu haline gelmiş. Durum böyle olunca satranç Rusya'da ilk olarak yaygınlaştıran, sevdiren, inceleyen ve topluma kazandıran kişinin kimliği de önem kazanıyor. Sevgili çocuklar, 1794 – 1867 tarihleri arasında yaşamış olan Alexander Petroff, Rusya'nın ilk satranç ustası, kuramsal uzmanı ve satranç problemleri hazırlayan kişisi. "St. Petersburg Satrançseverler Derneği" adındaki ilk Rus satranç kulübünün de kurucusu.

Petroff, 7 yaşında satranç oynamaya başlamış ve sonraki yarım yüzyıl boyunca Rusya'nın en kuvvetli satranççısı olmuş. Belirgin kombinasyon stiliyle rakiplerine fark atan Petroff birçok maçta ününü korumuş. Açık konumları büyük bir ustalikle oynaması, hızlı taş gelişimine, açık hatlara önem vermesi, gelişim üstünlüğünü ani karşı saldırılarla taçlandırmasıyla tanınırdı.

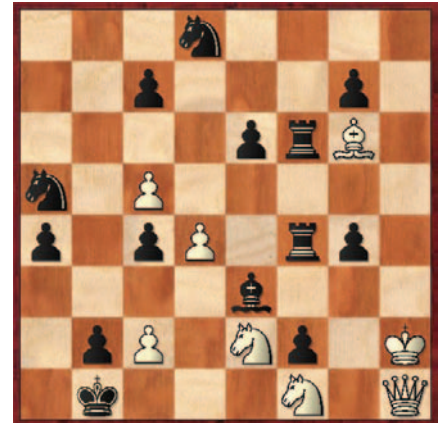
A. Hofman – A. Petroff, Varşova, 1844

1. e4 e5 2. Af3 Ac6 3. Fc4 Fc5 4. c3 Af6 5. d4 ed 6. e5 Ae4 7. Fd5 Axf2 8. Şxf2 dc+ 9. Şg3 cb 10. Fxb2 Ae7 11. Ag5 Axd5 12. Axf7 0-0 13. Axd8 Fxf2 14. Şh3 d6+ 15. e6 Af4+ 16. Şg4 Axe6 17. Axe6 Fxe6 18. Şg5 Kf5 19. Şg4 h5+ 20. Şh3 Kf3#

Petroff, 1824 yılında yayımlanan satranç kitabında etkin savunma, dakik hesap gibi o zaman için yeni sayılacak fikirlerle yer vermiş. Bu kitabı, Rus satrancının gelişmesinde önemli yere sahip olmuş. Sonraki kuşaklar bu kitaptan çok şey öğrenmişler. Büyük Rus şair ve yazarları A. Puşkin ve İ. Turgenev bile bu kitabı ilgiyle incelemişler. Satrançta, çok iyi bilinen "Rus Açılışı" da gerçekte Petroff'un eseridir. Zaten batıda bu açılışa "Petroff Savunması" denir.

Petroff, aynı zamanda ilk Rus satranç problemlerini hazırlamada da öncülük yapmış. Onun birkaç hamlelik problemleri özgün fikirler içerir ve çözülmesi zor kategorilerde yer alır. Satranç problemlerini öykülerle süsleyerek onları daha da çekici ve ilginç bir hale getirmiş. Örneğin, onun "Napoleon'un, Moskova'dan Paris'e Kaçışı" (1824) problemi en ünlülerindendir.

Napoleon'un, Moskova'dan Paris'e Kaçışı

14 hamlede mat

1. Ad2 Şa2 2. Ac3 Şa3 3. Adb1+ Şb4 4. Aa2+ Şb5 5. Abc3+ Şa6 6. Ab4+ Şa7 7. Ab5+ Şb8 8. Aa6+ Şc8 9. Aa7+ Şd7 10. Ab8+ Şe7 11. Ac8+ Şf8 12. Ad7+ Şg8 13. Ae7+ Şh8 14. Ag2#

Problemde Napoleon'un Ruslar karşısında aldığı yenilgi anlatılır. Siyah şah Napoleon, beyaz atlırsa Platov'un komutasındaki Rus süvari birlikleridir. "a1" karesi Moskova, "h8" karesiyse Paris'tir. "h1-a8" çaprazıysa Berezina bölgesidir. Napoleon, burada son anda esir düşmekten kurtulur. Petroff, problemin çözümünde beyazın 6. hamlesi için şöyle der: "Vezirle "a8" karesine gelinseydi, Napoleon'un kaçışı engellenir ve mat edilirdi". Tarihte Napoleon esir alınmış olsaydı, o zaman problemde bulunan vezir bu kez "a8" karesinde bulunacaktı!

► Ziya Ahmedov